

Õiguskantsler

Direktor Andre Lilleleht
Viru Vangla
Ülesõidu 1
viru.info@just.ee

Teie 31.12.2012 nr 2.-8/43811-1

Meie 27.09.2013 nr 7-4/121256/1304151

Soovitus õiguspärasuse ja hea halduse tava järgimiseks Kartseri riietus, kinnipeetava pöördumise lahendamine

Austatud härra direktor

Õiguskantsleri poole pöördus Viru Vangla kinnipeetav [] (edaspidi lühidalt avaldaja), kes kaebas Viru Vangla tegevusele seoses talle kartserikaristuse kandmise ajaks väljastatud riietusega ning tema pöördumistele vastamisega.

Tutvunud avaldaja pöördumise, selle lisade, samuti Teie vastusega õiguskantsleri teabe nõudmisele ning asjaomase kirjanduse ja kohtupraktikaga, leian, et Viru Vangla vanglateenistus on loonud kartseririietuse kandmise reeglite ja praktika koostoides olukorra, kus isik on sunnitud valima kas režiimirikkumise ja sellega kaasuva karistuse või inimväärikut alandavate (määrduvad või märgade) riiete kandmise vahel.

Selline tegevus ei ole kooskõlas nõudega tagada kinnipeetavate inimväärikas kohtlemine ja tuleb viibimata lõpetada ning tagada kartserikaristust kandvatele kinnipeetavatele võimalus nende inimväärikut riivamata riietuda. Võimalusi selleks on erinevaid, ent kõige sobivamaks tuleb pidada võimalust lubada kinnipeetavatel kanda vangla tavariietust samadel alustel ja korras mis tavapäraselt ka kartserikaristuse kandmisel.

Teen Viru Vanglale soovitusena tagada ka kartserikaristust kandvale isikule riietus, milles on võimalik ilma tervist ohtu seadmata realiseerida VangS § 55 lõikes 2 sätestatud õigust ja seda sõltumata kinnipeetavale endale kuuluvate riietusesemete (sooja pesu) olemasolust.

Leian, et avaldaja 18.06.2012 esitatud ja 20.06.2012 registreeritud pöördumise läbivaatamisel ei ole avaldaja tahet õigesti tõlgendatud ja hinnatud ning ei ole võetud ette ka samme tahte tuvastamiseks, mida oleks asjaoludest tulenevalt olnud hõlpus teha. Selle tulemusel ei ole avaldaja 18.06.2012 pöördumist sisuliselt lahendatud ja seda hoolimata läbitud vaidemenetlusest.

Teen soovitusena analüüsida avaldaja 18.06.2012 pöördumise lahendamisel toimunut ja hinnata, millistel põhjustel jäi pärast asja korduvat läbivaatamist isiku pöördumine sisuliselt lahendamata. Samuti palun sellise analüüsi järel kujundada seisukoht, milliseid

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

meetmeid oleks tarvis tarvitusele võtta, et välistada samalaadsete juhtumite toimumine tulevikus.

I Asjaolud ja menetluse käik

1. Avaldaja väitis, et oli 2012. aastal Viru Vanglas kolmel korral kartseris. Igal korral anti avaldaja sõnul talle tavapärase vanglariiete asemel üks linasest riidest lühikeste käistega särk ja üks paar samast materjalist pükse, mida vahetati kord kahe nädala jooksul. Avaldaja sõnas, et pidi nimetatud ühes komplektis riietes viljelema kõiki tegevusi – jalutama, võimlema, arsti külastama jne.

2. Avaldaja hinnangul oli väljastatud kartseririietus väga õhuke ja muutus kahepäevase lakkamatu kandmise vältel sedavõrd mustaks, et seda ei saanud enam puhtaks isegi vangla pesumajas. Avaldaja selgitas, et isegi, kui kinnipeetaval on soovi ise riietust vahepeal pesta, pole see kuigivõrd võimalik. Päeval pole võimalik riideid pesta (kinnipeetav võidakse kuhugi viia ja kambrist väljaspool liikudes ning loendusel peab isik olema riietatud). Seega saab riietust realselt pesta vaid ajavahemikul 20.30-08.00.

3. Avaldaja väiteil oli kartserikambrites kasutada vaid külm vesi ja pesuvahendina oli võimalik tarvitada ainult seepi. Külma vee ja seebiga aga ei saa avaldaja hinnangul riideid puhtaks, samuti ei kuiva need öö jooksul ära.

4. Vangla on avaldajale vastanud, et kõikjal vanglas on ühtlane temperatuur, kuid kartseri riietus on avaldaja hinnangul kinnipeetavale väljastatavast tavapärasest vangla riietusest oluliselt õhem ja märksa vähem soojapidav. Jalutama minnes antakse kinnipeetavale küll jope ja võimaldatakse kasutada sooja pesu (kui see isikul endal olemas on), ent külmade ilmadega on jalutama minek ikkagi probleemne, kuna kartseri riietus on liiga õhuke.

5. Avaldaja ei olnud rahul ka sellega, kuidas vangla on käidelnud tema taotlust olukorra muutmiseks ja saadud vastusele esitatud vaiet.

6. Avaldaja esitas 18.06.2012 taotluse (registreeritud 20.06.2012 nr 6-10/23905), milles soovis, et talle väljastataks teiste kinnipeetavatega võrdsel arvul ja omadustega riideesemeid. Samuti taotles isik, et väljastataks haldusakt, mis sätestaks kartserikaristust kandvate kinnipeetavate riiete arvu ja nimetuse (mitu paari pükse jne). Avaldaja täpsustas, et soovib, et direktori käskkirjaga oleks fikseeritud riideesemete arv ja kohustus neid kartseris viibijatele väljastada.

7. 29.06.2012 koostas vangla avaldajale vastuse nr 6.-10/23905-1, mis on pealkirjastatud vastusena selgitustaotlusele. Selles on vastuseks avaldajale tsiteeritud vangistusseaduse (edaspidi ka VangS) § 46 lõiget 1 ja VangS § 65¹ lõiget 2 ja nenditud, et kartseririietuse vahetust võimaldatakse kaks korda kuus, mis on piisav hügieeni tagamiseks. Lisaks on selgitatud, et ükski õigusakt ei reguleeri kartserisse lubatud riideesemete arvu.

8. Avaldaja esitas oma sõnul 03.07.2012 vaide saadud vastusele ja soovis taas 18.06.2012 taotluse rahuldamist. Viru Vangla registreeris avaldaja vaide 11.07.2012 numbriga 6-12/270. 07.08.2012 vaide rahuldamise otsusega (edaspidi lühidalt vaideotsus) nr 6-12/270-1 avaldaja vaide rahuldati ning tehti vanglale ettekirjutus taotluse uueks läbivaatamiseks. Vaideotsuses on leitud, et avaldaja soovis toimingute tegemist (tavarežiimil kinnipeetavatega võrdväärse riietuse ja haldusakti väljastamine). Vaideotsuses nenditakse, et avaldaja pöördumist on eksikombel käsitletud selgitustaotlusena ja seega ebaõigelt kvalifitseeritud.

9. Vaideotsuse põhjal on avaldajale 16.08.2012 vastuseks koostatud sisuliselt sama dokument, mis anti ka 29.06.2012. Märkimist väärt erinevus seisneb vaid selles, et lisatud on vaidlustamisviide ning nenditud, et tema taotlust väljastada riided ei rahuldata.

10. Õiguskantsleri volitusel pöördus Teie poole teabe nõudmisega õiguskantsleri nõunik. Vastuses nendite, et vanglariietuse kandmise üldine kohustus tuleneb kinnipeetavale VangS § 46 lõikest 1, mis sätestab, et kui vangistusseadusest ei tulene teisiti, kannab kinnipeetav vangla riietust. Kartseririietuse regulatsioon tuleneb VangS § 65¹ lõikest 2, mille kohaselt kartserisse vastuvõtmisel otsitakse kinnipeetav läbi ning talle antakse kartseris arvel olev riietus, ja justiitsministri 30.11.2000 määruse nr 72 „Vangla sisekorraeeskiri“ (edaspidi ka VSE või Vangla sisekorraeeskiri) § 100 lõike 1 teisest lausest, mille kohaselt kartserisse paigutatud kinnipeetav registreeritakse ja otsitakse läbi ning talle antakse kartseris arvel olev riietus. Selgitate, et teabe nõudmisele vastamise hetkel ei tulenenud ühestki õigusaktist seda, millistest ja kui paljudest elementidest kinnipeetava tava- ja kartseririietus peab koosnema, s.h ei ole vangla ise selle küsimuse reguleerimiseks haldusakte välja andnud.

11. Märkite, et alates 01.01.2013 jõustuvad vangistusseaduse muudatused ning 01.01.2013 jõustuva VangS § 46 lõikes 3 on sätestatud volitusnorm justiitsministrile vangla riietuse kirjelduse ja kandmise korra kehtestamise kohta.

12. Selgitate, et teabe nõudmisele vastamise hetkel kehtiva praktika kohaselt väljastatakse tavarežiimil olevale kinnipeetavale vangla poolt kaks jakki, kaks paari pikki pükse, neli T-särki, kaks paari lühikesi pükse, müts ja jope. Kartserikaristuse kandmise ajaks väljastatakse kinnipeetavale vangla poolt pikkade säärtega püksid ja lühikeste käistega särk. Külma ilmaga jalutuskäikudel käies on kinnipeetavatel võimalus kasutada vangla jopet ja mütsi.

13. Täiendavalt märkite, et lisaks vangla poolt väljastatud riidele võis kinnipeetavatel kambris olla lähtuvalt kuni 01.01.2013 kehtinud VangS § 46 lõike 2 redaktsioonist vanglateenistuse loal ka isiklikke riideid.

14. Viru Vangla direktori 05.09.2008 käskkirjaga nr 208 oli lubatud kinnipeetavatel omada kambris järgnevaid isiklikke riietusesemeid: 1) aluspesupüksid – 7 paari; 2) sokid – 7 paari; 3) kindad – 1 paar; 4) sall – 1 tk; 5) jalanõud – 3 paari (kinnipeetava valikul, v. a jalgpallijalanõud). Need riietusesemed võis kinnipeetav vanglasse karistust kandma saabudes ise kaasa võtta. Karistuse kandmise ajal võis kinnipeetav eelnimetatud riidesemeid soetada vangla kauplusest või lasta endale n.n maksikirjaga saata. Nimetatud esemeid väljastas vangla vaid nendele kinnipeetavatele, kellel puuduvad võimalused ja vahendid nende soetamiseks. Ka kartserisse oli kinnipeetaval lubatud kaasa võtta mõistlikus koguses isiklikku aluspesu ja sokke, mille eest ta ise hoolt kandis.

15. Kirjeldades vangla riietust, nendite, et tavapäraselt väljastatavad lühikesed püksid on tugevamast puuvillasest materjalist ja püksisäärte pikkus on umbes põlvedeni, T-särk on lühikeste varrukatega puuvillasest trikotaažist, pikad püksid ja pikkade varrukatega jakk on paksemast puuvillasest materjalist, jope pealisosa on puuvillasest riidest veekindla õlaosaga ja seest sooja voodriga, müts on villase ja puuvillase segu. Jope ja müts on piisavalt soojad ka talvel kandmiseks. Kinnipeetavate tavapärased riidesemed on reeglina pruunid. Alaealiste kinnipeetavate riidesemed on oranžid.

16. Lisate, et kartserikaristuse kandmise ajaks väljastatakse kinnipeetavale lühikeste varrukatega pluus ja pikkade säärtega püksid. Osa riideesemeid on valmistatud heledast hallikast linasest riidest ja osa tumedast rohelisest puuvillasest riidest. Selgitate, et puuvillasest materjalist kartseririietus on õmmeldud vangla poolt vanadest, kinnipeetavate poolt lõhnutud voodilinaadest, kuna linasest riidest kartseririietust kõikidele kinnipeetavatele ei jagunud.

17. Tõdete, et ühegi õigusaktiga ei ole teabe nõudmisele vastamise hetkel reguleeritud seda, kui tihti peab vangla kinnipeetavale väljastatud vormielemente pesema. Teabe nõudmisele vastamise ajal kehtinud Viru Vangla direktori 25.03.2009 käskkirjaga nr 1.1-1/61 kehtestatud „Viru Vangla kodukorra“ (edaspidi Vana kodukord) punktist 22.2.1 tulenes, et vangla kindlustab isikule vangla poolt väljastatud voodipesu ja käterätikute vahetuse üldjuhul iga neljateistkümne päeva järel. Kuna vanglariietuse vahetust ei olnud selgesõnaliselt reguleeritud, siis vanglariietuse vahetusele kohaldati analoogset regulatsiooni. Seega nii tavariietuse kui ka kartseririietuse vahetus korraldati vangla poolt iga neljateistkümne päeva järel.

18. Märkite, et tavarežiimil viibivate kinnipeetavate pesuvahetus on organiseeritud selliselt, et iga kuu alguses edastab Viru Vangla finants- ja majandusosakonna spetsialist vangla üksustele pesuvahetuse graafiku. Pesuvahetuse päeval korjab pesuvahetaja kinnipeetavalt ühe komplekti tavalist vangla riietust (jakk ja püksid, kaks T-särki, üks paar lühikesi pükse). Teine komplekt jääb kinnipeetavale kasutamiseks.

19. Puhtaks pestud riietus tagastatakse kinnipeetavale nädala pärast. Kartserikaristust kandvate kinnipeetavate riietus vahetatakse iga neljateistkümne päeva järel kohe kohapeal puhta riietuse vastu. Kui aga kartserikaristust kandev kinnipeetav soovib riideid vahetada väljaspool vahetusaega ja teavitab sellest valvurit, siis mõjuval põhjusel vahetust võimaldatakse.

20. Täiendavalt märkite, et järelevalveosakonna vanemvalvuri 12.12.2012 õiendi kohaselt on avaldaja soovil vahetatud tema pesu ka pesuvahetuse välistel päevadel. Nagu juba märgitud, siis kinnipeetavatele vangla poolt väljastatud riietuse (nii tavariietuse kui ka kartseririietuse) puhastamise tagab vangla omal kulul, kuid isiklike riie puhastamise kulud pidi katma kinnipeetav ise.

21. Viitate vastuses isiklike riie puhastamist reguleerinud VangS § 46 lõike 2 redaktsioonile, mis kehtis kuni 31.12.2012 ja mille kohaselt vanglateenistuse ametnik võis lubada kanda kinnipeetaval isiklikku riietust, kui kinnipeetav kindlustas oma kuludega riietuse puhastuse, korrashoiu ning reeglipärase vahetuse. Vana kodukorra punkt 8.1.4 sätestas muuhulgas kinnipeetavale kohustuse hoida puhtana oma riietus. Nimetatud kohustuste täitmiseks oli kinnipeetaval võimalik tellida tasulise teenusena oma riie pesemist pesumasinas, pesta riideid käsitsi või kasutada kahel korral nädalas eluosakonda paigaldatud pesumasinat. Pesukuivatus on korraldatud samas ruumis, kus on pesumasinad, kuivatusrestidel.

22. Nendite, et kaupluse vahendusel saavad kinnipeetavad osta pesemisvahendeid. Kartserikaristust kandvad isikud saavad pesu pesta kambris külma veega või kahel korral nädalas duši all käies sooja veega. Pesu kuivatatakse kartserikambris.

23. Selgitate, et kartseririietuse all kannab kinnipeetav enda isiklikku aluspesu, mis välistab kartseririiete intensiivset määrdumist kehavedelikega. Kartserisse on kinnipeetaval võimalik kaasa võtta mõistlikus koguses isiklikku aluspesu, mida ta võib vajadusel vahetada ja puhtaks pesta. Leiate, et tulenevalt kartserirežiimist ei ole kartserikaristust kandvatele kinnipeetavatele ette nähtud sportlikku tegevust, mis nõuaks tihedamat pesuvahetust.

24. Märkite, et kartserikaristuse ajal võimaldatakse kinnipeetavatele kaks korda nädalas duši all käimist. Samuti on kinnipeetavatel võimalus valvuri vahendusel riideid vahetada ka väljaspool pesuvahetuse aega. Jalutuskäigule oli kinnipeetavatel Viru Vangla Vana kodukorra p-st 4.1.4 tulenevalt lubatud minna hooajale vastavas riietuses. Kartseriosakonna valveruumi juures on eraldi nagidega ruum, kus ripuvad kartserikaristust kandvate kinnipeetavate joped. Külma ilma korral väljastatakse kartserikaristust kandvale kinnipeetavale jalutuskäikude ajaks jope ja müts.

25. Kui kinnipeetavatel on oma isiklikud kindad ja sall, siis võimaldatakse kasutada ka neid. Kartserikaristust kandvate kinnipeetavate kindad ja sall hoiustatakse samas ruumis, kus ka nende joped.

26. Nendite, et Viru Vangla direktori asetäitja direktori ülesannetes 18.10.2011 käskkiri nr 1.1-1/198 lubas ajavahemikul 19.10.2011 – 30.04.2012 taotleda kartserikaristust kandval isikul omale kambrisse pikka, sooja aluspesu. Teabe nõudmisele vastamise hetkel lubas Viru Vangla direktori 25.10.2012 käskkiri nr 1-1/192 ajavahemikul 01.11.2012 – 30.04.2013 kinnipeetavatel, k.a kartserikaristuse kandmise ajal, omada kambris komplekti isiklikku pikka aluspesu. Kui kinnipeetaval endal ei ole sooja ja nõuetele vastavat aluspesu, siis on tal võimalik seda vanglalt n.ö humanitaarabi korras taotleda.

27. Avaldaja kohta märkite, et kinnipeetava kambris olevate varade väljavõtte kohaselt on talle 26.10.2011 kambrisse väljastatud sinised soojapesu püksid ja 25.11.2011 hall soojapesu pluus. Samuti juhite tähelepanu, et riikliku kinnipeetavate, karistusjärgselt kinnipeetavate, vahistatute ja arestialuste registri kohaselt viibis avaldaja 2012. aastal kartseris kolmel korral: 17.04.2012 – 30.04.2012, 14.05.2012 – 26.05.2012 ja 06.06.2012 – 22.08.2012. Seega kinnipeetava kartseris oleku aeg ei langenud talvisele perioodile.

28. Selgitate, et Viru Vangla eluhoonete, sealhulgas kartserikambrite, kütteks on ette nähtud põrandaküttega vesiküttesüsteem. Kogu vanglakompleks on aastaringses ühenduses soojatootjaga ning kõikides siseruumides hoiab temperatuuri vahemikus 20°- 22°C protsessoriga varustatud automaatjuhtimisseade. Viru Vangla järgib Teie sõnul Vabariigi Valitsuse 26.01.1999 määruse nr 38 „Eluruumidele esitatavad nõuded“ punktist 7 tulenevaid nõudeid, mille kohaselt ei tohi kaugküttevõrgust või hoone katlamajast köetavas eluruumis siseõhu temperatuur inimese pikemaajalisel ruumis viibimisel olla alla 18 °C. Viru Vangla kambrites on nõuetele vastav temperatuur ja piisavalt soe. Siiski ei välista see Teie hinnangul asjaolu, et kinnipeetav võib subjektiivselt tunda, et ruum on jahe.

29. Selgitate, et avaldaja on 21.05.2012 esitanud vanglale selgitustaotluse, milles soovis teada, kas kartseri temperatuur on kõrgem kui mujal. Viru Vangla 19.06.2012 vastusega nr 6-10/19768-1 selgitati avaldajale, et kartserikambritele ei ole kehtestatud eraldi kütterežiimi ning Viru Vangla eluhoonete, s.h kartserikambrite kütteks on ette nähtud põrandaküttega vesikeskküttesüsteem. Nendite, et muid pöördumisi seoses kartserikambrite temperatuuriga 2012. aasta jooksul ei ole esitatud.

30. Tõdete, et eraldi ruumide temperatuuri mõõtmisi kõnealusel perioodil tehtud ei ole, kuid hooneautomaatika arvutist saab kambrite temperatuure jälgida pidevalt. Igas sektoris on paar kambrit, mille õhu väljatõmbetorustikus asuvad andurid edastavad andmeid kambri temperatuuri kohta. Hooneautomaatika arvutit ja sellest tulevaid häireid jälgitakse OÜ Hooldus Pluss poolt 2-3 korda nädalas ning kindlasti oleks vanglat teavitatud ning tarvitusele võetud meetmed, kui temperatuur oleks langenud alla normi. Teie sõnul puuduvad Viru Vanglal andmed, et temperatuur oleks alla normi langenud.

31. Avaldaja pöördumiste lahendamise osas selgitate, et 19.06.2012 esitas avaldaja 18.06.2012 allkirjastatud taotluse, milles taotles väljastada kartserisse kandmiseks tavarežiimil kinnipeetavatega võrdväärset riietust ja väljastada haldusakt, mis sätestab kartserikaristust kandvate kinnipeetavate riideesemete arvu ja nimetust. Rõhutate, et kinnipeetav taotles haldusakti väljastamist, mitte välja andmist.

32. Viru Vanglale esitatud vaides taotles kinnipeetav 18.06.2012 taotluse rahuldamist. 07.08.2012 vaideotsusega nr 6-12/270-1 rahuldati avaldaja vaie ja tehti Viru Vanglale ettekirjutus 18.06.2012 taotluse uueks läbivaatamiseks. Avaldaja taotlus saadeti uueks läbivaatamiseks Viru Vangla järelevalveosakonna juhatajale, kuna isik viibis kartseriosakonnas ning kartseriosakond on järelevalveosakonna juhataja vahetus alluvuses. Selgitate, et Viru Vangla direktori 01.06.2012 käskkirja nr 1-1/107 „Volituste andmine“ punkt 4.1 kohaselt oli järelevalveosakonna juhataja volitatud läbi vaatama ja täitmiseks suunama Viru Vangla siseseid kinni peetavate isikute vangistusalaalseid küsimusi puudutavaid avaldusi, taotlusi, märgukirju, selgitustaotlusi ja päringuid ning allkirjastama nende vastuseid. Seega oli Viru Vangla järelevalveosakonna juhataja pädev läbi vaatama avaldaja 18.06.2012 taotlust.

33. Märkite, et avaldaja andis inspektor-kontaktisikule 09.07.2012 üle 03.07.2012 allkirjastatud vaide. Selgitate, et kinnipeetava poolt vaidele märgitud kuupäev ei pruugi kattuda vaide vanglale esitamise kuupäevaga. Kinnipeetavad esitavad vaideid, taotlusi ja muid pöördumisi läbi inspektor-kontaktisiku. Vaide vastuvõtmisel paneb inspektor-kontaktisik vaidele oma pitsati ja märgib vastuvõtmise kuupäeva.

34. Avaldaja vaidele on inspektor-kontaktisiku poolt märgitud vastuvõtmise kuupäevaks 09.10.2012. Leiate, et tegemist on ilmse ebatäpsusega, kogemata on inspektor-kontaktisik märkinud juulikuu asemel oktoobrikuu. Tegemist on ikka 09.07.2012 kuupäevaga. Eelnevast nähtub Teie hinnangul, et vaie oli esitatud 09.07.2012, mitte 03.07.2012.

35. Selgitate, et kontaktisik edastab vaide registreerimiseks kantseleisse ja et Viru Vangla praktika kohaselt toimub registreerimine üldjuhul vaide vastuvõtmise päeval või hiljemalt järgmisel tööpäeval. Avaldaja vaie oleks pidanud olema registreeritud hiljemalt 10.07.2012. Käesoleval juhul kantselei suure töökoormuse tõttu on registreerimine toimunud üks päev hiljem (11.07.2012) tavapärasest praktikast. Viru Vangla arvestab Teie hinnangul sellega ja teeb kõik endast oleneva taoliste situatsioonide vältimiseks.

II Õiguskantsleri seisukoht

36. Otsin alljärgnevalt vastuseid kahele peamisele küsimusele: esiteks – kas Viru Vangla kinnipeetavate kartseris kasutatavat riietust reguleerivad haldusaktid ja praktika on kooskõlas inimväärika kohtlemise nõuetega; teiseks – kas avaldaja pöördumistele vastates on järgitud kehtivat õigust.

1. Kartseris kasutatav riietus

1.1 Põhiseaduslik taust

37. Eesti Vabariigi põhiseaduse (edaspidi põhiseadus või PS) § 18 lõike 1 kohaselt ei tohi kedagi piinata, julmalt või väärikut alandavalt kohelda ega karistada. Õiguskirjanduses osutatakse, et piinamise, ebainimliku või alandava kohtlemise ja karistamise keeld on üks demokraatliku ühiskonna kõige fundamentaalsemaid väärtusi, kuuludes nn tüviõiguste hulka

(*core rights*). See on absoluutne õigus ja keeld, millest põhiseadus ega rahvusvaheline õigus ei luba mingeid erandeid.¹

38. PS § 18 lõike 1 esemeline kaitseala hõlmab igauhe vabaduse ja inimväärikuse, isikuline kaitseala igauhe.² Riigikohus on soovinud eriliselt rõhutada, et inimväärikus on kõigi isiku põhiõiguste alus ning põhiõiguste ja vabaduste kaitse eesmärk. Inimväärika kohtlemise nõue laieneb ka kinnipeetavatele.³

39. Õigus mitte olla piinatud, julmalt ega inimväärikust alandavalt koheldud ning karistatud toob avalikule võimule kaasa esiteks negatiivse kohustuse hoiduda igasugustest sammudest, mis võiks olla käsitatavad piinamise, julmuse või alandamisena, ning teiseks positiivse kohustuse astuda samme selleks, et hoida ära igasugused võimalikud piinamisjuhtumid, või kui need on ilmnunud, siis rakendada kõik meetmed toimunu väljaselgitamiseks ning süüdlaste karistamiseks.⁴

40. VangS § 4¹ lõike 1 kohaselt koheldakse kinnipeetavat viisil, mis austab tema inimväärikust ning kindlustab, et karistuse kandmine, karistusjärgne kinnipidamine või vahi all viibimine ei põhjusta talle rohkem kannatusi või ebameeldivusi kui need, mis paratamatult kaasnevad vanglas või arestimajas kinnipidamisega.

41. Euroopa Inimõiguse Kohus (edaspidi ka EIK) on Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni (edaspidi ka EIÕK) artikli 3 rakenduspraktikas järjepidevalt rõhutanud, et EIÕK artikli 3 rikkumine kujutab endast kannatusi ja alandust, mis ületavad paratamatult õiguspärase karistuse kandmisega seotud pitsitusi. Riik peab tagama, et isikut peetakse kinni inimväärikust austavates tingimustes, et kasutatava meetme rakendamise viis ega meetod ei põhjustaks talle kannatusi ega raskusi, mis ületaksid kinnipidamisega kaasneva vältimatu kannatasetaseme.⁵

42. Mõistagi on inimväärikuse alandamine riigivõimu poolt mõeldav väga erinevates vormides. Minu hinnangul on isiku väärkohtlemine ja tema inimväärikuse riivamine võimalik ka kinnipidamisasutuses kantava riietuse kandmise reeglite või praktika kaudu.

43. Muu hulgas kinnipeetavate põhiõiguste kaitsele keskendunud autoriteetne Piinamise ja Ebainimliku või Alandava Kohtlemise või Karistamise Tõkestamise Euroopa Komitee (edaspidi CPT) on oma praktikas sageli käsitletud ka vanglas kantava riietusega seotud aspekte ning nende seotust inimväärikusega. CPT on rõhutanud, et hügieenistandardite langetamine ei ole lubatav ja seda isegi distsiplinaarkaristuse kandmiseks üksikvangistusse (meie tähenduses

¹ R. Maruste. Kommentaarid §-le 18. – Eesti Vabariigi põhiseadus. Kommenteeritud väljaanne. 2012, § 18 kamm 1. Kättesaadav arvutivõrgus: <http://www.pohiseadus.ee/ptk-2/pg-18/>.

² R. Maruste. Kommentaarid §-le 18. – Eesti Vabariigi põhiseadus. Kommenteeritud väljaanne. 2012, § 18 kamm 2-3. Kättesaadav arvutivõrgus: <http://www.pohiseadus.ee/ptk-2/pg-18/>.

³ RKHKo 22.03.2006, nr 3-3-1-2-06, p 10.

⁴ R. Maruste. Kommentaarid §-le 18. – Eesti Vabariigi põhiseadus. Kommenteeritud väljaanne. 2012, § 18 kamm 6. Kättesaadav arvutivõrgus: <http://www.pohiseadus.ee/ptk-2/pg-18/>.

⁵ Vt nt hiljutises Euroopa Inimõiguste Kohtu 02.07.2013 otsuses asjas nr 69095/10, Fehér vs Ungari, p 19 viitega varasemale praktikale 26.10.2000 Euroopa Inimõiguste Kohtu otsuses asjas nr 30210/96, Kudła vs Poola p 92-94. „The Court has consistently stressed that a breach of Article 3 of the Convention would generally involve suffering and humiliation beyond that which is inevitably connected with a given form of legitimate treatment or punishment. Measures depriving a person of his or her liberty may often involve such elements. Thus, under this provision, the State must ensure that a person is detained in conditions which are compatible with respect for human dignity, that the manner and method of the execution of the measure do not subject the individual to distress or hardship of an intensity exceeding the unavoidable level of suffering inherent in detention and that, given the practical demands of imprisonment, the prisoner’s health and well-being are adequately secured.

kartserisse) paigutatud isikute puhul. CPT on leidnud, et hügieeniprotseduure, riideid ja voodivarustust puudutav korraldus ei tohiks distsiplinaarkaristuse kandjate puhul erineda nõ tavadest. Kõige olulisem probleem on vastavast korraldusest.⁶ Ka on CPT rõhutanud võimalikku probleemi isiku inimväärikuse tagamisel olukorras, kus isik on sunnitud kandma määratud riietust.⁷ CPT on korduvalt osutanud vajadusele tagada kinnipeetavatele võimalused hoida riideid korras ja puhastena.⁸ Samuti peab CPT oluliseks, et kinnipeetavatel oleks juurdepääs soojale veele m.h ka oma riietuse pesemiseks.⁹ CPT hinnangul peab riik tagama, et vanglas pakutav riietus oleks küllaldaselt soe ning võimaldaks ka talvisel ajal igapäevast värskes õhus viibimist.¹⁰

44. Distsiplinaarrikkumise eest karistusena kartserikaristuse määramine kujutab endast VangS § 65¹ kohaselt ennekõike isiku liikumisvabaduse täiendavat piiramist võrreldes n.ö tavarežiimiga. Lisaks lubab seadusandja vanglateenistusel piirata teatavate õiguste realiseerimist vastavalt VangS § 65¹ lõikes 4 sätestatule. Kehtivast õigusest ei ole võimalik leida viiteid, et kartserikaristus peaks hõlmama kohustust kanda riietust, mis on määratud, märg või mille kandmine põhjustab muul moel isikule kannatust, alandust või häbitunnet või seab ohtu tema elu või tervise.

45. Olen eelneva põhjal seisukohal, et kinnipidamisega vanglas kas seoses süüdimõistva kohtuotsuse või eelvangistusega ei kaasa kohustust kanda pesemata, märga või oludele mittevastavat¹¹ riietust. Leian, et lähtuvalt EIÕK artiklist 3, PS § 18 lõikest 1 ja VangS § 4¹ lõikest 1 peab vanglateenistus tagama, et kinnipeetaval oleks kasutada küllaldaselt puhtuseastmes, oludele sobiv ja kuiv riietus. See tähendab, et isikul peab olema võimalik sellised riided kas saada või hankida, neid peab olema võimalik küllaldase sagedusega pesta ja kuivatada ning nende kulumise korral välja vahetada.

⁶ Report to the Government of Serbia and Montenegro on the visit to Serbia carried out by the European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT) from 16 to 28 September 2004, p 130. Kättesaadav arutivõrgus: <http://www.cpt.coe.int/documents/srb/2006-18-inf-eng.htm>. „In the CPT’s view, a lowering of hygiene standards should not be permitted for any reason, not even on account of disciplinary punishments. The CPT recommends that arrangements concerning access to a shower and clothing/bedding for prisoners undergoing solitary confinement as a punishment be made the same as those applied to prisoners in general.“

⁷ Report to the Lithuanian Government on the visit to Lithuania carried out by the European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT) from from 14 to 23 February 2000, p 117-118. Kättesaadav arutivõrgus: <http://www.cpt.coe.int/documents/ltu/2006-09-inf-eng.htm>. CPT pidas inimväärikuse osas probleemseks olukorda, kus isik pidi pärast pikka sõitu konvoibussis kohtusse kandma istungil pikast reisist räsitud ja määratud riideid ilma võimaluseta ennast enne pesta ja riideid vahetada.

⁸ Vt nt Report to the Russian Government on the visit to the Russian Federation carried out by the European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT) from 2 to 17 December 2001, p 60. Kättesaadav arutivõrgus: <http://www.cpt.coe.int/documents/rus/2003-30-inf-eng.htm>. Samuti nt Report to the Bulgarian Government on the visit to Bulgaria carried out by the European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT) from 4 to 10 May 2012, p 37. Kättesaadav arutivõrgus: <http://www.cpt.coe.int/documents/bgr/2012-32-inf-eng.htm>.

⁹ Vt nt Report to the Government of Greece on the visit to Greece carried out by the European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT) from 19 to 27 January 2011, p 57. Kättesaadav arutivõrgus: <http://www.cpt.coe.int/documents/grc/2012-01-inf-eng.htm>. „The CPT calls upon the Greek authorities to: [...] ensure that inmates in all prisons have access to hot water both for reasons of personal hygiene as well as for washing bedding, clothes and dishes.“

¹⁰ Vt Report to the Lithuanian Government on the visit to Lithuania carried out by the European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT) from 17 to 24 February 2004, p 82. Kättesaadav arutivõrgus: <http://www.cpt.coe.int/documents/ltu/2006-09-inf-eng.htm>. „Further, a number of patients claimed that they did not possess any warm clothes and that, as a result, they could not take outdoor exercise in the winter. The CPT recommends that steps be taken to ensure that indigent patients are supplied with proper clothing, taking weather conditions into account.“

¹¹ Pean silmas olusid laiemalt – st mitte vaid välistemperatuuri vaid ka temperatuuri siseruumides.

46. Oluline on, et riietus ei oleks ka sellise välimusega, et põhjustaks selle kandjale äärmist ebamugavustunnet või alaväärsust võrreldes teiste kinnipeetavate või vanglateenistuse ametnikega. Äärmist ebamugavustunnet võib kergesti tekitada märg, määrdunud või pikaajalisest kandmisest ebameeldiva lõhnaga riietus. Rõhutan, et Eesti kliimas on märja või niiske riietuse kandmine lisaks ilmsele ebamugavustundele üldjuhul ka siseruumides kandes ohuks isiku tervisele.

47. Leian ka, et tänapäeval tuleb inimväarikuse seisukohalt võetuna pidada normaalseks ja tavapäraseks seda, et isik saab oma riideid ise pesta või korraldada nende pesemist sooja vett ning pesuainet kasutades.

1.2 Kehtiv õigus ja avaldaja kartseris viibimise ajal kehtinud normistik

48. VangS § 46 lõige 1 sätestab ja sätestas ka avaldaja kartseris viibimise hetkel, et kinnipeetav kannab üldjuhul vangla riietust. VangS § 46 lõige 3 volitab alates 01.01.2013 justiitsministrit kehtestama määrusega vangla riietuse kirjelduse ja kandmise korda, ent seda rakendusakti ei ole mulle teadmata põhjustel minu andmetel antud (akt ei kajastu elektroonilises Riigi Teatajas).

49. VangS § 65¹ sätestab piirangud, mis kaasnevad kartserikaristuse kandmisega ning riietust puudutavas osas on seadusandja nentunud vaid, et kartserikaristust kandvale isikule antakse kartseri arvel olev riietus. Sama kordab VSE § 100 lõige 1. Seda, kas riietus peaks erinema tavalisest vanglariietusest või mil moel erinema, vangistusseadus ega vangla sisekorraeeskiri ei sätesta. VangS § 65¹ lõige 4 võimaldab kartserisse paigutatud kinnipeetava suhtes vanglateenistusel osaliselt või täielikult piirata ka VangS §-s 46 sätestatud. Ent õiguskirjanduse põhjal võib väita, et vanglateenistuse volitus VangS §-s 46 sätestatu piiramiseks hõlmas ennekõike kuni 01.01.2013 VangS § 46 lõigetes 2 ja 3 sätestatud õigust isiklike riiete kandmiseks ja on tänaseks muutunud ses osas sisutuks ega oma antud juhtumi valguses määravat tähtsust.¹²

50. Kohtupraktikas on viiteid kehtiva õiguse tõlgendusele, et kinnipeetava kartserisse paigutamise kaasaob imperatiivselt kohustus kanda kartseri arvel olevaid riietusesemeid ning isikul on välistatud sellise vanglariietuse kandmise võimalus, mida ta kandis enne kartserisse paigutamist.¹³ Samas ei saa sellist kohtupraktikat kindlasti tõlgendada nii, et Riigikohus oleks pidanud lubatavaks seda, et kartseris kasutatav riietus oleks isiku inimväarikust alandav.

51. Vangla sisekorraeeskirja (v.a juba eelnevalt nimetatud VSE § 100 lõige 1), Vana kodukorra (s.t kodukorra, mis kehtis 2012. aastal avaldaja kartseris viibimise ajal) ega kehtiva vangla kodukorra sätted detailselt ja lisaks vangistusseaduses toodule vangla riietuse küsimusi (s.h kartseris kantava riietuse temaatikat) ei reguleerinud ega reguleeri.

52. Antud juhtumi osas on mõningast tähtsust omav vaid VSE § 60 lõige 1, mis lubab kartseris viibival kinnipeetaval vallata pesu pesemiseks vajalikest abivahenditest ja ainetest vaid seepi. Samuti olid teatud Vana kodukorra sätted avaldaja pöördumises väidetuga puutumuses. Vana kodukorra punkti 4.1.3 kohaselt pidi väljaspool kambrit liikuv kinnipeetav olema korrektselt rietatud, ka lubas Vana kodukorra punkt 4.1.4 minna jalutuskäigule vaid vangla riietes. Samuti pidi isik olema rietatud loenduse ajal (Vana kodukorra punkti 6.18 kohaselt oli kartseris viibijatel kaks loendust – vastavalt 8.00-8.30 ja 20.00-20.30) korrektselt vanglariietesse – vastav nõue tulenes Vana kodukorra punktist 7.4.

¹² Vt L. Madise. Kommentaarid §-le 65¹. - L. Madise, P. Pikamäe, J. Sootak. Vangistusseadus. Kommenteeritud väljaanne. Tallinn 2009, § 65¹, komm 5.1.

¹³ RKHKo 05.12.2011, nr 3-3-1-41-11, p 27.

53. Hetkel kehtiv ja Viru Vangla direktori 23.01.2013 käskkirjaga nr 1-1/19 kinnitatud „Viru Vangla kodukord“¹⁴ (edaspidi Uus kodukord) määravaid muutusi ses osas ei sätesta. Uue kodukorra punkti 11.1.3 kohaselt on kinnipeetav kohustatud kandma vanglariietust, sh loenduse ajal. Seejuures peab kinnipeetav olema väljaspool elukambrit viibides korrektselt riietatud, st riided peavad olema puhtad ning käised ja püksisääred ei tohi olla üles keeratud.

54. Uue kodukorra punkt 3.7 sätestab, millised riideesemed antakse vanglasse saabuvale kinnipeetavale (ilmselt on tegemist nn tavarežiimil kinnipeetava riietusega), punkt 6.2 kohustab kinnipeetavat olema loenduse ajal mh korrektselt riietatuna. Uue kodukorra punktid 8.3.1.4 ja 8.3.2.17 sätestavad isikliku pika aluspesu kandmise korralduse. Pesu ja jalanõude korrashoidu reguleerib uue kodukorra punkt 11.2, sh sätestab, et korraga võib pesta anda vaid 50% väljastatud vangla riietusest, samuti et vangla tagab kinnipeetavale vangla riietuse vahetuse üldjuhul iga 14 päeva järel.

55. Uue kodukorra lisaks olevate päevakavade (lisa 1.28) kohaselt on P2 osakonnas, kus avaldaja teadaolevalt kartserikaristust kandis, loendused ajavahemikul 07.50-08.30 ja 20.00-20.30.

1.3 Kartserikaristust kandva isiku võimalused riiete vahetamiseks ja pesemiseks

56. Hinnates eelpool osutatud kehtivaid reegleid ja eeldades, et sätted on täitmiseks ning neid ka täidetakse nii vanglateenistuse kui kinnipeetavate poolt, võib küll teatud kõhklustega, ent siiski piisava kindlusega asuda seisukohale, et avaldaja väited on olulises osas põhjendatud. Kehtivad normid koostoimes vanglateenistuse kujundatud praktikaga loovad olukorra, kus kinni peetaval isikul on tõepoolest valida vaid erinevate halbade valikute vahel seoses kartseri riietusega.

57. Usun, et väljaspool kahtlust olevaks saab lugeda tõdemust, et nädalase ja ammugi kahenädalase pideva kandmisega muutub vahetult ihuga kokkupuutuv riideese mustaks, määrdub higiga ja hakkab suure tõenäosusega ebameeldivalt lõhnama. Kui kinnipeetava nõ tavariietuse puhul, mis on vangla poolt väljastatud, on tal võimalik vaheldumisi kanda 4 t-särki, 2 paari pikki pükse ja 2 paari lühikesi pükse ning 2 jakki, siis kartserikaristust kandval isikul valikuid pole ja võimalik on kanda vaid ühte komplekti riideid, mida vahetatakse iga 2 nädala järel, või olla üldse pealisriieteta (mis aga ei ole reeglina lubatud).

58. Teie viidatud võimalus, et kartseririideid saab praktikas vahetada erandkorras ka tihemini, ripub ära vanglateenistuse ametniku kaalutlusest (kaalumisaluseid kehtiv õigus ei sisalda) ning Teie vastusele lisatud vanemvalvuri õiendi sisu (täpsemalt osutus, et kartseriosakonnas ajuti vormiriietust sootuks ei jagunud) viitab, et tegemist ei ole võimalusega, millele kartserikaristust kandev kinnipeetav saaks tõsimeeli loota.

59. Pean äärmiselt küsitavaks Teie seisukohta, et kuna isikule on kartseris lubatud kanda isiklikku aluspesu, siis pärsib see oluliselt vangla väljastatud kartseririiete komplekti määrdumist kehavedelikega. Teie enda vastuse kohaselt piirdub lubatud isiklik aluspesu ennekõike aluspesupükste ja sokkidega. Ei ole mingit alust arvata, et kartseris viibiv kinnipeetav lakkab kartserikaristuse ajaks sootuks higistamast ja välistab seega kantava pluusi kokkupuute higiga ja

¹⁴ 18.09.2013 seisuga kättesaadav Viru Vangla veebilehelt:

<http://www.vangla.ee/orb.aw/class=file/action=preview/id=58453/Viru+vangla+kodukord.pdf>.

pluusikrae määrdumise. Isikliku aluspesu kandmine võib kaasa aidata vaid kantavate pikkade pükste vähemale määrdumisele.

60. Kartseris viibiva kinnipeetava füüsilise aktiivsuse osas nendin, et Teie väitega, et kartserirežiimil olijale ei ole ette nähtud märkimisväärset sportlikku tegevust, mistõttu ei ole põhjust muretseda kehakultuuriga tegelemise tõttu riiete määrdumise pärast, ei saa ma paraku nõustuda. Nimelt sätestab VangS § 55, et kinnipeetavale (tegemata erandeid ka kartseris viibijaile) tagatakse võimalus tegelda kehakultuuriga ning jalutada päevas tund aega värskes õhus. Kartserikaristuse olemusest tulenevalt on seda kandva isiku vanglasisene liikumisvabadus küll oluliselt piiratud, ent see ei tähenda, et kehakultuuriga tegelemine oleks välistatud kas kambris või VangS § 55 lõikes 2 sätestatud jalutuskäigu õiguse kasutamise ajal.

61. Juhin tähelepanu, et VangS § 65¹ ei võimalda VangS § 55 sätestatud eirata isikute puhul, kes kannavad kartserikaristust ja spetsiifiliselt ei sätesta VangS § 65¹ lõige 4 ka võimalust VangS §-s 55 antud õigusi piirata. Seega ei ole väide, et kartseris viibiv kinnipeetav ei viljele sportlikku tegevust ja seetõttu määrduvad ta riided vähem, mitte küllaldaselt määrdunud veenev õigustus kujunenud kartseririietuse väljastamise praktikale. Vanglateenistus peab kehakultuuriga tegelemise tagama isiku piiratud liikumisvabadust arvestades samuti kartserikaristuse kandjale ja teisiti ei oleks see mõeldav. Seega peab riiete ja isikliku hügieeni korraldus arvestama võimalusega, et isik viljeleb kehakultuuri ka kartserikaristuse kandmise ajal.

62. Pean probleemseks Teie väidet, et kartserikaristuse kandjal on võimalik kartseririietust soovi korral sooja veega pesta igakordsel duši all käimisel. Õiguskantsleri nõunike kontrollkäikudel Viru Vanglasse ei sedastanud nõunikud, et vangla kartserikambrites oleks olnud dušš või duširuum. Seega tähendaks kartseririietuse pesemine kinnipeetava poolt duši kasutamise käigus seda, et duširuumist tuleb naasta kas märgi riideid seljas kandes või kodukorra nõuet väljaspool kambrit liikudes rietatuna olla rikkudes. Kuna väljastatakse vaid üks komplekt riideid, on ka pärast riiete pesemist duši all olukord probleemne isegi siis, kui duširuum oleks kambris – põhjendatud on avaldaja väide, et kinnipeetav ei pruugi kuigivõrd ette näha millal ja kuhu võidaks teda öörahuvälisel ajal kambrit viia (arstile, tema kambris toimetatava läbiotsimise tõttu ootamatult jalutama vms). Sel juhul oleks kinnipeetaval ainsaks võimaluseks kanda nende kuivamiseni pesemisest märgunud riideid, mida aga ei saa kuidagi pidada inimväärseks kohtlemiseks.

63. Isegi kui eeldada, et kartserikaristust kandev kinnipeetav ei oma õigust ega võimalust kartserikaristuse ajal kehakultuuriga tegelda (sellist eeldust kehtivast õigusest eeltoodu põhjal kuidagi ei saa teha), siis ka juhul, kui isik kannab palja ihu peal kaks nädalat üht ja sama särki, määrdub särk nii mustusega (eeskätt ilmselt särgi krae) ja ka higiga. Kahtlen väga, kas vanglateenistus tolereeriks vanglaametniku riietumist, mis seisneb selles, et ametnik kannab üht ja sama päevasärki ilma seda vahepeal pesemata nt 10 päeva järjest ja 12 tunni vältel päevas.

64. Seega võib tõdeda, et avaldaja väidetel kartseririietusega seotud probleemidest on suures osas tõepõhi all ja tegemist on murettekitava olukorraga, milles võib näha isikute inimväärkust alandavat kohtlemist. Vanglateenistus väljastas avaldajale ja väljastab ilmselt ka hetkel kartserikaristust kandvatele isikutele ühe komplekti pealisriideid (särki, püksid), mida üldjuhul vahetatakse 14 päeva järel.

65. Kui isik kannab pikemaajalist kartserikaristust (Eesti vangistusseadus paraku võimaldab vastu erinevate rahvusvaheliste inimõigusorganisatsioonide soovitusi¹⁵ määrata ühe rikkumise eest väga pikka kartserikaristust – kuni 45 päeva – ning samuti mitmeid kartserikaristusi kumulatiivselt kanda – nelja 45-päevase kartserikaristusega karistatud isik võib järjestikku kartseris veeta pool aastat), võib selline probleemne riiete kandmise ja puhastamise korraldus vältida pikemat aega.

66. Nõustuda tuleb avaldajaga selles, et pelga külma vee ja seebiga kahe loenduse vahele jääval ajal omal algatusel kartserikambri kraanikausis kartserivormi ainsat särki ja püksipaari pestes ei pruugi saada neid küllaldaselt puhtaks ning jõuda kartseri nagis (muid pesukuivatusvõimalusi sisuliselt kartseris ei ole, mujale sisustuselementidele ei luba pesu kuivama asetada Uue kodukorra punkt 1.12.17) hommikuseks loenduseks, mil isik peab riideid juba kandma, puhtaks ja kuivaks. Pealegi on vanglateenistusele pandud ülesanne hoolitseda kinnipeetava vanglariietuse puhtuse eest ning mitte suutes seda inimväarikust tagaval moel teha, on äärmiselt küsitav sundida kinnipeetavat kas külma vee ja seebiga kartserikambri vangla vormi pesema, riskima distsiplinaarkaristusega kambri särki või pikkade püksteta väljumise eest või käima ringi märja või määrdunud vanglariietusega.

67. Minu hinnangul on Viru Vangla vanglateenistus loonud kartseririietuse kandmise reeglite ja praktika koostoimes olukorra, kus isik on sunnitud valima kas režiimirikkumise ja sellega kaasuva karistuse või inimväarikust alandavate (määrdunud või märgade) riiete kandmise vahel. Selline tegevus tuleb viibimata lõpetada ning tagada kartserikaristust kandvatele kinnipeetavatele võimalus nende inimväarikust riivamata riietuda.

68. Mõistagi on vanglateenistus võrdlemisi vaba nende meetmete valikul, kuidas tagada kartserikaristust kandvate kinnipeetavate riietamise inimväarikas korraldus. Võimalik on jagada isikutele kätte suurem arv riideesemeid, muuta paindlikumaks riiete kandmise eeskirju, pesta vangla kulul kartseris kasutatavat riidetust tavariiete komplektist märksa tihemini jne.

69. Soovin siiski ses osas märkida, et ilmselt kõige õigem ja põhjendatum lahendus oleks võimaldada isikutel kanda tavapäraselt vanglavormi ja rakendades tavapäraseid reegleid vangla riiete pesemisel (kui kartserikaristuse kandmine ei nõua just nt võimalust vangla riideid tihemini pesta, kuna erinevalt tavarežiimil kinnipeetavatest on kartseris võimalused sooja vee ja pesumasinate kasutamiseks ilmselt piiratumad).

70. Pean seda lahendust kõige õigemaks seepärast, et kinnipeetavate varustamine erinevate vanglariietega sõltuvalt nende staatusest kas kartserikaristust kandvate või mittekanvate isikutena ei näi olevat põhjendatud millegi sellisega, mis kvalifitseeruks kehtivast õigusest tuleneva mõistliku põhjusena erinevaks kohtlemiseks (nt julgeolekukaalutus). Vaevalt saab selleks olla vajadus luua kartserikaristuse kandjaile askeetlikumad või muidu vähem mugavad olud võrreldes nn tavarežiimil kinnipeetavatega – seda ennekõike seepärast, et seadusandja ei ole taolist erikohtlemist küllaldase selgusega ette näinud (on küll sätestatud, et kartserikaristuse

¹⁵ Nt on CPT oma 21.-s üldraportis nentunud, et distsiplinaarsüüteo eest määratav karistus, mis seisneb isiku teistest kinni peetavatest isikutest eraldamises (viibides kambri üksi või ka kahekesi), ei tohiks ühe teo eest olla pikem kui 14 päeva, samuti ei tohiks olla võimalust määrata selliseid karistusi kandmiseks ilma katkestuseta kumulatiivselt. Vt 21st General Report on the CPT's Activities (2010-2011), lk 43. Kättesaadav arvutivõrgus: <http://www.cpt.coe.int/en/annual/rep-21.pdf>. „The CPT considers that the maximum period should be no higher than 14 days for a given offence, and preferably lower. Further, there should be a prohibition of sequential disciplinary sentences resulting in an uninterrupted period of solitary confinement in excess of the maximum period. Any offences committed by a prisoner which it is felt call for more severe sanctions should be dealt with through the criminal justice system.“

kandjale antakse kartseri arvel olev riietus, ent vangistusseadus ei näe ette, et see peaks tingimata olema tavariietusest erinev või et erineval riietusel oleks mingi asine põhjus).

71. Samuti ei ole põhjust ilma seadusandja vastava selge volitusega kartserikaristust kandvaid kinnipeetavaid täiendavalt erineva riietuse abil sildistada. Kartserikaristuse sisu ja sellega kaasuvad piirangud on seadusandja poolt vangistusseaduses ja selle rakendusaktides toodud ja ettevaatlikult tuleks suhtuda vanglateenistuse katsetesse kartserikaristuse kandmist omal käel ja vastava selge volitusega kuidagi ebamugavamaks muuta kasvõi seeläbi, et anda kartserikaristuse kandjatele vähem või teistsuguseid riideid.

72. Nagu eelpool viitasin, on ka CPT oma hinnangutes seda meelt, et kartserikaristust kandvate isikute hügieeniprotseduuride ning riietuse regulatsioon ja praktika ei tohiks erineda tavakinnipeetavate vastavast regulatsioonist.¹⁶

1.4 Kartseris kasutatav riietus ja vangla siseruumide temperatuur ning võimalus kartseririietuses igapäevaselt värskes õhus viibida

73. Käsitlen kartseris kasutatavate riie temaatika lõpetuseks ka avaldaja väiteid, et kartseririietuses on külm, kuna vanglas valitseb ühtlane temperatuur ja kartseri riided on tavapäraest vanglariietest õhemad. Samuti küsimust, et õhemates kartseririietuse esemetes võib olla probleemne kasutada külmemal ajal VangS § 55 lõikes 2 sätestatud õigust tunniajalisele värskes õhus viibimisele.

74. Õiguskantsleri nõunike kontrollkäikudel ja muudel Viru Vangla visiitidel on olnud võimalik veenduda, et kartseris kasutatav riietus on tõepoolest ilmselt vähem soojapidav, kui seda on nõ tavariietus ja avaldaja väiteid ses osas tuleb pidada veenvaiks. Seda võib järeldada ka Teie vastusest, kus kirjeldate, et nn tavavormi pikad püksid ja pikkade varrukatega jakk on õmmeldud paksemast puuvillasest materjalist, osa kartseri riietust on õmmeldud linasest riidest, osa aga vanadest ja lõhutud voodilinadest, mis eelduslikult on õhemast puuvillasest riidest. Usun, et võib oluliste kõhklusteta väita, et linane riie ja õhem puuvillane riie on vähem soojapidavad kui paksemast puuvillasest riidest riietusesemed.

75. Vabariigi Valitsuse 26.01.1999 määruse nr 38 „Eluruumidele esitatavate nõuete“ § 7 kohaselt peab õhu temperatuur eluruumis olema optimaalne, looma inimesele hubase soojatunde ning aitama kaasa tervisliku ja nõuetekohase sisekliima tekkimisele ja püsimisele. Kaugküttevõrgust või hoone katlamajast köetavas eluruumis ei tohi siseõhu temperatuur inimeste pikemaajalisel ruumis viibimisel olla alla 18°C. Seega nõuab määrus, et eluruumi temperatuur oleks minimaalselt 18°C, ent temperatuur peab olema samas optimaalne ja looma inimesele hubase soojatunde. Seega ei piisa pelgalt sellest, et ruumis hoitakse vähemalt 18 °C temperatuuri ja arvestada tuleb ka muid asjaolusid (s.h isikule kätte saadavat riietust), kuna soojatunne võib ka 18°C siseõhu temperatuuri juures olla saavutamatu olukorras, kus isikul on vähe riideid või puuduvad need üldse.

76. Kinni peetav isik on oma riietuse valikul äärmiselt piiratud ja iseäranis piiratud on nende subjektide valikuvõimalused, kes kannavad kartserikaristust. Pakutav riietus koostoimes ruumide kütmise praktikaga ei tohi tekitada olukorda, kus isik tunneb pidevalt ja põhjendatult külmatunnet ning ei oma vahendeid (nt täiendavaid riideesemeid) selle leevendamiseks.

¹⁶ Report to the Government of Serbia and Montenegro on the visit to Serbia carried out by the European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT) from 16 to 28 September 2004, p 130. Kättesaadav arvutivõrgus: <http://www.cpt.coe.int/documents/srb/2006-18-inf-eng.htm> .

77. Tulles konkreetse olukorra juurde Viru Vanglas, nendin, et kogutud andmed ei võimalda küllaldase kindlusega väita, et kartseririietust siseruumides kandes ei ole võimalik vangla ruumide siseõhu temperatuuri juures (Teie sõnul ca 20-22 °C) vältida külmatunnet. Teie vastuse kohaselt on kambrite sisetemperatuur minimaalsest nõutud tasemest kõrgem ja minule teadaolevad andmed (s.h erinevate kinni peetavate isikute avaldustest ja kontrollkäikudelt laekuv info) ei võimalda nentida, et külmatunne kartseririietes oleks Viru Vangla siseruumes tavapärane. **Seega ma ses küsimuses avaldaja õiguste rikkumist nentida ei saa.**

78. Küll aga rõhutan, et vangla ei saa luua olukorda, kus isikud peavad kartserikaristuse kandmise ajal igapäevasel jalutuskäigul käies põhjendamatult külmetama.

79. VangS § 55 lõikes 2 toodud õigus on kinnipeetavale äärmiselt oluline ning selle realiseerimine tuleb tagada ka kartserikaristuse kandmise ajal. Õiguse tagamine tähendab m.h ka seda, et selle teostamine ei ole pärsitud või muudetud praktiliselt võimatuks seetõttu, et vangla ei ole taganud isikule võimalust kanda jalutuskäigul aastaajale kohaseid riideid.

80. See tähendab muu hulgas ka seda, et isikut ei saa jätta sõltuvusse pelgalt temal endal olemasolevatest riietusesemetest (nt soe aluspesu või kindad), mida isikul ei pruugi olla ja mille soetamiseks tal ei tarvitse olla küllaldaselt vahendeid. Kehtiv VangS § 46 lõige 1 sätestab, et kinnipeetav kannab vangla riietust ja erandeid ses osas tehakse vaid vangistusseaduses sätestatud juhtudel. Vangistusseadusest ei tulene, et isik peaks omal käel hoolitsema kas nt aluspesu, sokkide või sooja pesu soetamise eest. **Seadusandja soov ses osas on ilmne ja riietuse peab kinnipeetavale tagama vangla ning seda nõuet peab Viru Vangla ka täitma.** Nimetada vangla seaduses sätestatud kohustuse täitmist „humanitaarabi jagamiseks“ ei saa pidada sobivaks väljendusviisiks vangla kui riigiasutuse poolt.

81. Küllaldaselt veenvateks saab pidada avaldaja väiteid, et vaid palja ihu peal kantavad linasest või õhukesest puuvillasest riidest püksid ei pruugi olla sobivad talvel madalate temperatuuridega välisõhus viibimiseks.

82. Annan eelneva põhjal soovitusena tagada, et kõigil Viru Vangla kartserikaristust kandvatel kinnipeetavatel oleks tagatud VangS § 55 lõikes 2 sätestatud õiguse realiseerimiseks vajalikud riietusesemed ning võimalus minna igapäevasele tunniajalisele jalutuskäigule värskesse õhku ei oleks sõltuvuses isikul endal olemasolevatest isiklikest riietusesemetest. Probleemi parimaks lahenduseks saab taas pidada seda, kui vanglateenistus lubab kanda kartserikaristuse kandmise ajal tavapärast vanglariietust.

2. Avaldaja pöördumise käitlemine

83. Antud juhul on avaldaja 18.06.2012 pöördumise lahendamise seotud sündmuste osas keskse tähtsusega küsimus, kas vanglateenistus tõlgendas avaldaja pöördumist õigesti ja sellest tulenevalt valis tõhusaima võimaliku lahenduse avaldaja pöördumisele reageerimisel. Samuti vajab hindamist küsimus, kas avaldaja väidetavalt 03.07.2012 esitatud valet käideldi õiguspäraselt.

84. 18.06.2012 kuupäeva kandvas ja 20.06.2012 registreeritud pöördumises taotleb avaldaja teiste kinnipeetavatega samasuguse riietuse väljastamist ja teiseks, et väljastataks haldusakt, mis kartseri riietuse küsimusi reguleerib. Vangla näib olevat käsitanud pöördumist selgitustaotlusena märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise seaduse (edaspidi ka MSVS) § 2 lõike 3 tähenduses (s.t vanglateenistuse hinnangul soovis isik teavet, mille andmiseks on vajalik adressaadi

käsituses oleva teabe analüüs, süntees või lisateabe kogumine või MSVS §-s 3 sätestatud õiguslase selgituse andmist).

85. Teiste kinnipeetavatega samasuguse riietuse väljastamise soovi osas olen ühte meelt Viru Vangla 07.08.2012 vaideotsuses nr 6-12/270-1 tooduga ja leian, et isik soovis haldusmenetluse alustamist ja toimingute tegemist – et talle antaks kartserikaristuse kandmise ajaks kinnipeetava nõu tavavorm.

86. Mis puudutab avaldaja teist tahteavaldust, siis on avaldaja kasutatud sõnastus järgmine: „Samuti palun väljastada haldusakt, mis sätestaks kartseris karistust kandvate kinnipeetavate riiete arvu ja nende nimetuse (mitu paari pükse, särke jne) – st soovin et oleks direktori käskkirjaga fikseeritud nende arv ja kohustus need kartseris viibivale kinnipeetavale väljastada“. Ka on avaldaja märkinud pöördumises: „[...] nõuan, et vangla direktor annaks välja – taotluse päises nõutud käskkirja [...]“. Vaide lisas soovis avaldaja „Nõuan, minu 18.06.2012 esitatud taotluse rahuldamist – st palun Justiitsministeeriumil teha Viru Vanglale kohustav ettekirjutus toimingute tegemiseks ning haldusakti andmiseks“.

87. Avaldaja 18.06.2012 pöördumise ja vaide lisa sõnastusest ilmneb piisava selgusega, et isik soovib mitte olemasoleva haldusakti väljastamist, vaid haldusmenetluse alustamist haldusakti andmiseks haldusmenetluse seaduse (edaspidi ka HMS) § 14 mõttes. Kui ka vanglateenistusel jäi õhku kahtlus, kas isik soovis juba olemasoleva haldusakti väljastamist või uue haldusakti andmist, siis oluks Viru Vangla vanglateenistusel hõlpus minna ja lähtudes HMS §-st 6 ja hea halduse tavast avaldajalt isiklikult üle küsida, mis oli tema tegelik tahe. Ei ole märke, et vanglateenistus oleks püüdnud avaldaja tahet üheski menetlusetapis temaga vahetult suheldes selgeks teha.

88. Kogutud materjalidest võib aru saada, et alguses käsitles vanglateenistus avaldaja pöördumist täies ulatuses selgitustaotlusena ning hiljem (vaideotsuses ja selle järel asja uuel läbivaatamisel) kahe toimingute tegemise taotlusena (taotlus väljastada riided ja taotlus väljastada haldusakt). Õige on vaideotsuses nenditu, et tegemist selgitustaotlusega ei ole. Samas ei saa ma aga nõustuda väitega, et haldusakti puudutava taotluse puhul oli tegemist taotlusega olemasoleva haldusakti väljastamiseks.

89. Õiguskantsler on järjepidevalt olnud seisukohal¹⁷, et haldusorgan peab isiku pöördumist saades hindama selles esitatud ja taotlusi sisuliselt ja arvestama ka võimalusega, et ühes dokumendis võib sisalduda mitu erinevat pöördumist, mille käitlemise kord ja tähtsused võivad olla erinevad. See tähendab, et isiku pöördumise või pöördumiste käitlemisel ei ole siduva tähendusega see, kuidas isik oma pöördumise ise pealkirjastanud on, või asjaolu, et isik on ühe pöördumise raames esitanud mitu erinevat taotlust. Kui samas pöördumises (nt kirjas) on isik esitanud erinevaid taotlusi, tuleb neid nende sisu põhjal käidelda vastavalt erinevalt ja erinevaid tähtaegu järgides sõltuvalt sellest, milliseid tähtaegu ja menetlusreegleid ühe või teise pöördumise liigi osas kehtiv õigus sätestab.

90. Võimalust, et üks ja sama pöördumine sisaldab mitmeid erinevaid ja eri alustel käideldavaid taotlusi, mõnab ka Andmekaitse Inspektsioon, mille poolt loodud "Avaliku teabe seaduse üldjuhendis" on tõdetud, et üks isiku kiri võib korraga sisaldada näiteks nii teabenõuet kui selgitustaotlust ja sel juhul tuleb kohaldada mõlemat seadust. Teabenõue täidetakse avaliku teabe seaduse (edaspidi ka AvTS) alusel 5 tööpäeva jooksul ning selgitustaotlusele vastatakse

¹⁷ Vt nt 11.08.2011 soovitus Tallinna Vanglale nr 7-4/110652/1104049, mis on kajastatud „Õiguskantsleri 2011. aasta tegevuse ülevaates“ lk 13. Kättesaadav arvutivõrgus: http://oiguskantsler.ee/sites/default/files/ylevaade_2011_qr.pdf.

märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise seaduse alusel 30 kalendripäeva jooksul. Nimetatud üldjuhendis on nenditud, et teabenõudena avaliku teabe seaduse mõttes tuleb ka käsitleda isikute pöördumist, milles soovitakse saada teavet mingi dokumendi olemasolu või selle puudumise kohta, millele on võimalik vastata „jah“ või „ei“ vormis.¹⁸

91. Kui oletadagi, et vanglateenistus käsitles isiku pöördumist soovina väljastada juba olemasolev haldusakt, siis olnuks tegemist haldusmenetluse ühe eriliigiga – avaliku teabe seaduse alusel teabenõude täitmisega. Minu hinnangul ei ole põhjust arvata, et vanglateenistuse antud või oletatavalt antud haldusakt, mis võinuks puudutada kinni peetavate isikute riidetust, ei oleks avalik teave AvTS § 3 lõike 1 mõttes (st teave, mis on mis tahes viisil ja mis tahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud ning mis on saadud või loodud seaduses või selle alusel antud õigusaktides sätestatud avalikke ülesandeid täites) ja mille väljastamisele ei peaks rakendama AvTS § 18 ja § 19 sätestatud tähtaegu.

92. Seega kui vanglateenistus ka tõepoolest pidas õigemaks tõlgendada avaldaja soovi kui palvet väljastada olemasolev haldusakt ning ei evinud pöördumise sõnastusest lähtuvalt mingitki kahtlust avaldaja tahte osas, siis tulnuks pöördumist ses osas käsitleda kui teabenõuet (palve väljastada olemasolev, juba antud, haldusakt või saada teavet akti puudumise kohta) ja see tulnuks täita 5 tööpäeva jooksul, s.o hiljemalt 27.06.2012 või pärast vaideotsuse järel asja uuesti otsustamist. Antud juhul on avaldaja 20.06.2012 registreeritud pöördumisele vastatud ühe dokumendiga ja 29.06.2012.

93. Siiski leian, et kõige põhjendatum oli asjaoludest tulenevalt käsitleda isiku 20.06.2012 registreeritud pöördumist kahe haldusmenetlusliku taotlusena – esiteks taotlus toimingute tegemiseks (väljastada riideid) ja teiseks taotlus alustada haldusmenetlust haldusakti andmiseks, mis kartseri riidetuse küsimuse reguleeriks.

94. Hinnates avaldaja 20.06.2013 registreeritud pöördumise lahendamist, tuleb nentida, et tegelikult ei ole avaldaja kumbagi taotlust hoolimata nende tõlgendustest lahendatud. Nagu öeldud, on 29.06.2012 ja 16.08.2012 vastused oma sisult pea identsed ning mõlemas vastuses on avaldaja soovi riide väljastamise osas vääralt tõlgendatud kui palvet anda lisakomplekt kartseririidetust. Seda hoolimata asjaolust, et nii alguses taotluses kui ka vaideotsuses on selgelt hoomatav isiku soov saada kartserisse kasutamiseks mitte lisakomplekt kartseririidetust vaid tavapärane vanglariietus. Sisuliselt on jäetud täitmata nii isiku taotlus kui ka vaideotsus. Ei ole andmeid, et vanglateenistus oleks vea hiljem likvideerinud ja avaldaja taotluse sisuliselt läbi vaadanud.

95. Teise taotluse osas ei ole suudetud selle sisu aduda ning ilmselt pole ka seda mitme kuu vältel vahetult avaldajalt küsides täpsustatud. Seda hoolimata asjaolust, et HMS § 6 seab kohustuse haldusorganile selgitada välja asjas olulise tähendusega asjaolud (s.h ka selle, mida isik tegelikult soovinud on). Eriti arusaamatu on selline suhtumine olukorras, kus isik oli nõ alaliselt kättesaadav – pruukinuks pöördumist lahendaval vanglateenistuse ametnikul vaid minna isiku juurde ning täpsustada, mis oli tema soov ja taotluste sisu. Seda ei ole teadaolevalt tehtud.

96. Isegi, kui eeldada, et vanglateenistusel oli küllalt põhjust uskuda, et isik on kahtlusteta soovinud just olemasoleva haldusakti väljastamist, siis tulnuks see väljastada avaliku teabe seaduse reegleid arvestades, mida samuti ei ole tehtud.

¹⁸ Andmekaitse Inspektsioon. "Avaliku teabe seaduse üldjuhend", lk 9-10. Kättesaadav arvutivõrgus: http://www.aki.ee/sites/www.aki.ee/files/elfinder/article_files/AVTS%20Yldjuhissisuga%201%2003%202013.rtf.

97. Mis puudutab avaldaja etteheidet, et tema 03.07.2012 esitatud vaie registreeriti alles 11.07.2012, siis nendin, et ei saa kahjuks kinnitada veenvalt, et avaldaja tõepoolest vaide 03.07 esitas. Vaidele on märgitud inspektor-kontaktisiku poolt vastuvõtmise kuupäevaks 09.10.2012 (eksitud ilmselt kuu osas) ja vaie on registreeritud 11.07.2012. Seega ei saa ma kinnitada, et isik esitas vaide tõepoolest juba 03.07.2012. Vaide registreerimist kantseleis olete juba oma vastuses käsitletud ning ma ei pea ses osas vajalikuks mingeid täiendavaid seisukohti võtta. Olete osutanud, et vaide oleks pidanud AvTS § 12 lg 1 punktist 1 tulenevalt registreerima 10.07.2012 ja püüate selliseid situatsioone edaspidi vältida. Pean seda konstateeringut piisavaks.

98. Kokkuvõtvalt nendin avaldaja 18.06.2012 esitatud ja 20.06.2012 registreeritud pöördumise läbivaatamisel ei ole avaldaja tahet õigesti tõlgendatud ja hinnatud ning pole võetud ette ka samme selle tuvastamiseks, mida oleks asjaoludest tulenevalt olnud hõlpus teha. Selle tulemusel ei ole avaldaja 18.06.2012 pöördumist sisuliselt lahendatud ja seda hoolimata läbitud vaidemenetlusest.

99. Arvestades asjaolu, et isik ei kanna tänasel hetkel enam kartserikaristust ega isegi vanglakaristust, samuti et vangla direktori poolt haldusakti andmine olukorras, kus vangla riietuse küsimused peaks olema reguleeritud ministri poolt määrusega, on põhjendamatu nõuda, et vanglateenistus avaldaja taotlused uuest läbi vaataks. Läbivaatamine ei annaks avaldajale enam midagi sisulist ning kujutaks endast formaalset tegevust. **Seega piirdun antud juhul avaldaja õiguste rikkumise möönmisega tema 18.06.2012 pöördumise läbivaatamisel.**

100. Samas pean oluliseks, et sellised juhtumid ei korduks ega muutuks tavapäraseks. Seepärast annan soovitusel analüüsida avaldaja 18.06.2012 pöördumise lahendamisel toimunut ja hinnata, millistel põhjustel jäi pärast asja korduvalt uut läbivaatamist isiku pöördumine sisuliselt lahendamata. Samuti palun sellise analüüsi järel kujundada seisukoht milliseid meetmeid oleks tarvis tarvitusele võtta, et välistada samalaadsete juhtumite toimumine tulevikus.

III Kokkuvõte

101. Kõike eeltoodut kokku võttes nendin järgmist.

102. Olen seisukohal, et Viru Vangla vanglateenistus on loonud kartseririietuse kandmise reeglite ja praktika koostoimes olukorra, kus isik on sunnitud valima kas režiimirikkumise ja sellega kaasuva karistuse või inimväarikust alandavate (määrduvad või märgade) riiete kandmise vahel. Selline tegevus ei ole kooskõlas nõudega tagada kinnipeetavate inimväarikas kohtlemine ja tuleb viibimata lõpetada ning tagada kartserikaristust kandvatele kinnipeetavatele võimalus nende inimväarikust riivamata riietuda. Viise selleks on erinevaid, ent kõige sobivamaks tuleb pidada võimalust lubada kinnipeetavatel kanda vangla tavariietust samadel alustel ja korras, mis tavapäraselt, ka kartserikaristuse kandmisel.

103. Viru Vangla on kohustatud tagama ka kartserikaristust kandvale isikule riietuse, milles on võimalik ilma tervist ohtu seadmata realiseerida VangS § 55 lõikes 2 sätestatud õigust ja seda hoolimata kinnipeetavale endale kuuluvate isiklike riietusesemete (sooja pesu) olemasolust. Teen Viru Vanglale soovitusel tagada ka kartserikaristust kandvatele isikutele selline riietus.

104. Leian, et avaldaja 18.06.2012 esitatud ja 20.06.2012 registreeritud pöördumise läbivaatamisel ei ole avaldaja tahet õigesti tõlgendatud ja hinnatud ning pole võetud ette ka samme selle tuvastamiseks, mida oleks asjaoludest tulenevalt olnud hõlpus teha. Selle tulemusel ei ole avaldaja 18.06.2012 pöördumist sisuliselt lahendatud ja seda hoolimata läbitud vaidemenetlusest.

105. Annan soovitusel analüüsida avaldaja 18.06.2012 pöördumise lahendamisel toimunut ja hinnata, millistel põhjustel jäi pärast asja korduvalt uut läbivaatamist isiku pöördumine sisuliselt lahendamata. Samuti palun sellise analüüsi järel kujundada seisukoht, milliseid meetmeid oleks tarvis tarvitusele võtta, et välistada samalaadsete juhtumite toimumine tulevikus.

106. Ootan Teie seisukohti ja vastust minu soovitusel hiljemalt 15.11.2013. Lisaks informeerin Teid, et edastan käesoleva seisukoha teadmiseks ka Justiitsministeeriumile ja avaldajale.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Nele Parrest
õiguskantsleri asetäitja-nõunik
õiguskantsleri volitusel

Koopia: Justiitsministeerium (info@just.ee)